

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL "Naša tiska" Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: Tiskarna "Slov. poročevalca" Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23.522 do 23.524 / Uprava: Ljubljana, Čopova ulica 50-III., telefon 22.575 in 22.621 / Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21.596, za ljubljanske naročnike 20.463, za zunanje 21.832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-163 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalec

Razvoj in napredek gospodarstva v letošnjem prvem polletju

**Poročilo odbora za gospodarstvo
pri vzemnem izvršnem svetu**

Na naše gospodarstvo so v minulem polletju — kakor pravi poročilo — vplivali sledeči činitelji: Začetek obratovanja nekaterih novih podjetij (zlasti v bazični industriji) posledice lanskoletne suše in nujno potreben uvoz kmetijskih pridelkov, posebno žitaric, izdatki za narodno obrambo in opremo ključnih objektov ter novi gospodarski sistem, ki je bistveno vplival na izboljšanje proizvodnje, povečanje produktivnosti, izboljšanja kakovosti in na asortiment v proizvodnji. Zaradi posledic suše je bil narodni dohodek v zadnjem gospodarskem letu za 142 milijard dinarjev manjši, kakor v gospodarskem letu 1951-52. Da bi ublažili posledice suše, so bili storjeni največji napori za povečanje izvoza in industrijskih izdelkov.

Industrijska proizvodnja se je letos od januarja do junija povečala v primerjavi z istim obdobjem v lanskem letu za 7%. To povečanje industrijske proizvodnje je bilo največje v bazični industriji, kjer sta že prišla do izraza začetek obratovanja novih industrijskih objektov, in boljše izkoriščanje zmogljivosti. Povečanje proizvodnje je bilo največje v elektro-gospodarstvu, na naftnih poljih, v črni in barvni metalurgiji, v industriji nekovin, v kovinski industriji, v elektro-industriji, v kemični industriji, v industriji gradbenega materiala in papirja ter v lesni industriji. Nekoliko se je zmanjšala proizvodnja v prenosovnih (zaradi manjše potrošnje v industriji in prometu in spričo varčevanja ter boljše kakovosti premoga). Nadalje je bila manjša proizvodnja tudi v tekstilni industriji, v industriji usnja in obutve ter gumijastih izdelkov,

in sicer zaradi nezadostnih količin surovin, katerih uvoz v zadostnih količinah smo morali opustiti zaradi nabave živil; v prehranski industriji ter v tobačnih tovarnah (zaradi suše). Izdajanje velikih denarnih sredstev za uvoz živil in zaradi tega zmanjšati uvoz surovin se je izrazil v zmanjšanju skupnih zalog v industriji.

Celokupna setvena površina v letošnjem gospodarskem letu se je povečala v primeri s preteklim letom za 15.000 hektarov. Glede na zadovoljive vremenske in druge pogoje se letošnje leto lahko smatra za rodovitnejše in se pričakuje, da bo celokupna kmetijska proizvodnja iznad povprečja. Izjema je proizvodnja sladkorne pese, katere donos je slabši kakor leta 1951, ki je bilo rekordno v proizvodnji pese. Proizvodnja sadja in grozdja je iznad povprečja.

Zivinski fond je znatno večji

kakor v začetku preteklega leta in se zaradi tega in dobre letne pričakuje povišanje proizvodnje mleka, mesa, masti, volne in drugih živilorejskih proizvodov. Tako ugodni pogoji nam vevajo nujno ustvarjati rezerve žita za šest mesecev, da se ne bi zgodilo, da bi našo državo iznenadila neka nova suša in s tem zadržala naš gospodarski razvoj in pripeljala do padca življenjske ravni.

Kot ukrepi za nadaljnji razvoj proizvodnje se v poročilu navajajo nujnost povečanja proizvodnje in padec cen industrijskih proizvodov, razvijanje predelovalne industrije za potrebe kmetijstva, ustvarjanje minimalnih zalog živil in surovin za industrijo, znižanje blagovnih tarif, posebno za kmetijsko proizvodnjo ter prepoved izvoza pšenice, ovsa, ječmena, oljnih pogac, rezancev sladkorne pese in otrobov, da bi se zagotovila prehrana. Obenem s tem je treba povečati izvoz ostalih kmetijskih pridelkov, posebno pa še industrijskih izdelkov.

V pogledu investicij je karakteristično zadnja tri leta prevladovanje sredstev za ključne objekte, kar bo omogočilo spremembo v strukturi našega gospodarstva, povečanje dohodka iz industrije in povečanje števila zaposlenih v industrijski proizvodnji. Razvita bazična industrija nam omogoča postopno spremembo v strukturi investicij, predvsem pa razvoj predelovalne industrije, transporta in stanovanjske izgradnje. V kolikor bodo ključni objekti pravočasno končani, se bodo investicije v to panogo odrazile na porast industrijske

proizvodnje takole: leta 1952 858 milijard, 1953. leta 916 milijard, 1954. leta 995 milijard, 1955. leta 1100 milijard in 1956. leta 1176 milijard po cenah iz leta 1952.

Do konca maja je bilo izvršeno od letnega plana investicij 31,3%, kar znaša v primeri z istim razdobjem lanskega leta 100% več porabljenih sredstev. Število zaposlenih delavcev v gradbeništvu je bilo v maju tega leta večje za 8,3% v primerjavi z istim mesecem preteklega leta.

Naš gospodarski položaj v letošnjem letu karakterizira deficit v naši plačilni bilanci z inozemstvom, ki je letos še povečan zaradi suše. Gibanje cen na zunanjem trgu je prav tako neugodno vplivalo na našo plačilno bilanco, ker je povečevalo deficit. Na zunanjem tržišču je nastal večji padec cen naših izvoznih artiklov, pri čemer pa so sorazmerno manj padle cene surovin in opreme, ki jo uvajamo. Zato je treba v plačilni bilanci za leto 1953 in dve naslednji gospodarski leti računati z znatnimi obveznostmi do inozemstva, kar prav tako obtežuje plačilno bilanco.

V poročilu se nadalje navajajo podatki o tržišču in cenah, kar med drugim označuje porast kupnih fondov in cen, kar je izrazilo tudi povečanje obtočka denarja. Junija letošnjega leta je bil obtok denarja večji v primeri z januarjem za 7,4 milijarde; na drugi strani pa je prišlo do znatnega povečanja hranilnih vlog, ki so se povečale od 2 milijard 800 milijonov na začetku leta 1952, na 4 milijarde 763 milijonov, kar se je zelo povoljno odrazilo na obtočku denarja.

Kot ukrep za urejevanje tržišča in blagovno denarnega položaja je sledilo znižanje cen kruha na raven pred sušo, prav tako pa se lahko kmalu pričakuje znižanje cen masti. Za ureditev tržišča je velikega pomena tudi razbijanje monopola okrajnih in drugih odkupnih podjetij ter redno plačevanje davkov.

Jugoslovanski protest pri italijanski vladi

Beograd, 17. avgusta. Kot je zvedel Jugopress, je odpravnik poslov jugoslovanskega poslanstva v Rimu Dalibor Soldatić izročil 15. avgusta t. m. italijanskemu ministrstvu za zunanje zadeve protestno noto zaradi kršitve jugoslovanskega zračnega prostora od strani italijanskega letala. Italijansko letalo je 4. avgusta ob 1.30 uri ponoči priletelo na pomorskem obalnem pasu Bar-Ulcinj 15 km globoko nad jugoslovansko ozemlje ter z višine 1000 m odvrlo mnogo letakov, ki pozivajo albansko ljudstvo na upor proti sedanjí vladi v Albaniji. Letalo je bilo nad jugoslovanskim ozemljem približno 5 minut, nakar je odletelo proti Italiji. Jugoslovanska nota zahteva od italijanskega zunanjega ministrstva, da se podvzamejo potrebni ukrepi, da ne bo v bodoče prišlo več do podobnih prekrškov.

Italijani izvršili incident

V nedeljo, 16. avgusta, ob 13.35. uri so 800 m jugozahodno od karavle Nebia stirje italijanski financarji izstrelili v smeri karavle 15 metkov iz puške. Ti financarji so bili oddaljeni približno 400 m od naše meje.

To izzivanje na srečo ni terljalo nobenih žrtev.

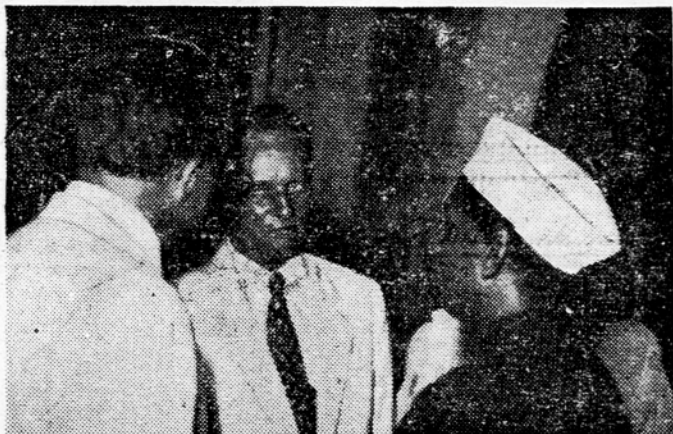
To je očitno poskus italijanskih oblasti ovirati priprave Primorcev za svoj praznik na Okroglici.

Poslovilna obiska naših diplomatskih predstavnikov

Beograd, 17. avg. (Tanjug): Predsednik mehiške vlade Adolfo Ruiz Cortines je sprejel na poslovilni obisk dosedanjega jugoslovanskega veleposlanika v Mehiki Karla Mrazoviča.

Prav tako je sprejel na poslovilni obisk predsednik argentinske republike Peron dosedanjega jugoslovanskega veleposlanika v Buenos Airesu Mišo Pavičevića. Dosedanji veleposlanik v Argentini Pavičević, ki bo konec meseca prišel v Beograd, je odlikovan z visokim argentinskim odlikovanjem.

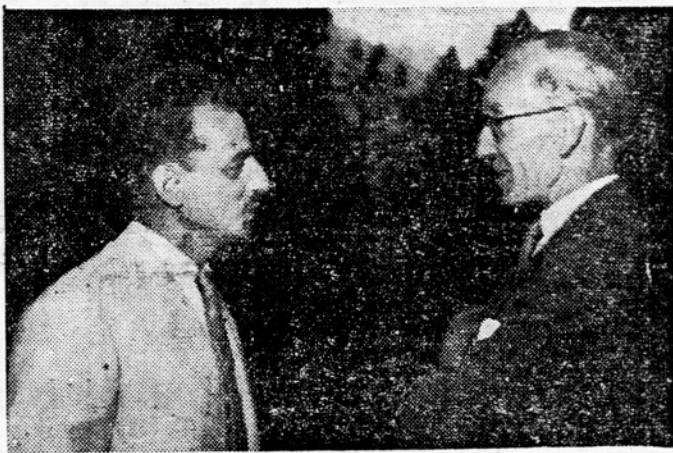
S sprejema pri predsedniku republike preteklo soboto na Bledu

Maršal Tito in dr. Jože Vilfan v razgovoru z indijskim novinarjem Gupto

Kanadski ambasador Mac Donald, dr. Alš Bebler, Edvard Kardelj in belgijski poslanik Del Colgue

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in britanski ambasador Ivo Malet v razgovoru

★ PRED DRAZNIMOM PRIMORSKE

Igralska skupina IX. korpusa je v nedeljo krenila na Primorsko, kjer bo s pesmijo in igro obnavljala spomine na partizanska leta

Bovčani napovedujejo tekmovanje

V Bovcu so že pred časom formirali poseben štab iz članov občinskega komiteja ZKS in občinskega odbora SZDL, ki vodi vse priprave na Bovškem. Slednji je sestavljen tri komisije, in sicer komisijo za formacijo brigad, komisijo za krasitev, ki je najširša in komisijo za promet. Doslej je Bovška že dala 4 delavce na Okroglico, kjer sodelujejo pri tehničnih pripravah, medtem ko bo odšlo z Bovškega na proslavo okrog 3000 ljudi. Na štabu pravijo: »Vsega nas je v občini okrog 300 aktivistov in vsakdo od nas lahko pridobi 10 udeležencev«. Prva in druga omenjena komisija sta se doslej že sestali in svoje sklepe že sprovajata. Doslej je bila Bovška najlepše okrašena, ko je hodila po naših krajih razvejativna komisija, danes pa so povsod mnenja, da je treba na ta veliki praznik vse vasi še lepše in okusneje okrasiti. Koliko slavalokov in kakšne bodo postavili in kako bodo drugače še okrasili, nečeno nič izdati, čeprav so pričeli z deli že 17. t. m., kajti vsem občanom v okraju so napovedali tekmovanje, iz katerega hočejo iziti kot zmagovalci. Tekmovanje obsega 4 točke in sicer: 1. koliko borcev iz NOB se bo udeležilo proslave procentualno z ozirom na število vseh borcev. 2. Koliko

članov SZDL in drugih se bo udeležilo proslave procentualno na število prebivalstva. 3. Kje bodo imeli najboljše izvedeno organizacijo v pogledu okrasitve krajev s slavaloki, piramidami, izložbami in kresovi na najvidnejših krajih. 4. Kje bodo najbolj utrdili in aktivizirali SZDL,

kje bo največja udeležba na akademijah in slavnostnih sejah in kje bo najboljše potekalo ostalo politično delo in borba za socialistične odnose do naše stvarnosti.

Da bo delo uspešno potekalo, so izvolili še komisijo za kontrolo.

V Kobaridu so se zbrali bivši borci

V počastitev zbora vseh primorskih brigad se je pretekli teden zbralo v Kobaridu 35 bivših partizanov in aktivistov z kobarškega, med drugim tudi podpolkovnika Franc Crnugelj-Zorko, bivši komisar Gregorčičeve brigade in Branko Bevec, bivši komandant operativnega štaba za zahodno Primorsko in Beneško Slovenijo. Iz Kobarida so odšli na Matajur ter si tam ogledali položaje, kjer sta bili težke boje Gregorčičeva in Gradnikova brigada. Noč so preželi ob tabornem ognju na vrhu Matajura, drugi dan pa so obiskali graničarje na naši krivični zahodni meji. Od tod jih je vodila pot v zavedno partizansko vas Jevšček, skozi katero so prehajale partizanske enice v Beneško Slovenijo. Od tod so odšli dalje na Ljvek, kjer so jih va-

ščani pričakali z zastavami po hišah. Tu so priredili miting, na katerem je govoril o pomenu veličastne proslave na Okroglici tov. Franc Crnugelj-Zorko in predsednik občinskega odbora Kobarid tov. Kurinčič.

Ze ob tej priložnosti je bilo opaziti, da se ljudstvo livških vasi že sedaj močno veselí snidenja s tovaršji iz NOB na Okroglici ter se v velikem številu pripravljajo na to veliko slavo.

Prvotno so predvideli, da bo odšlo iz tolmniškega okraja na Okroglico nekaj nad 20.000 ljudi, zdaj pa kaže, da bo to število znatno večje. Z vseh predelov okraja bodo vozili udeležence avtomobili do železniške postaje Most na Soči, dalje pa bodo potovali z vlakom, kajti edino na ta način bo mogoče spraviti tako množico ljudi pravočasno na Okroglico.

D. T.

SOVJETSKA NOTA O NEMČIJI

V sovjetski noti je mnogo propagandnega materiala

Moskva, 17. avgusta. Sovjetska vlada je sinoči izročila veleposlanikom ZDA, Velike Britanije in Francije v Moskvi, svojo novo noto o Nemčiji, ki ima v glavnem naslednjo vsebino:

Burmanski novinarji v Beogradu

Beograd, 17. avg. (Tanjug): Sku na burmanskih novinarjev, ki je obiskala našo državo, je danes obiskala člana sekretariata kontrolnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije Nikolo Vujanoviča. V enournem razgovoru so se burmanski novinarji zanimali za delo naših sindikatov in borbo našega delavskega razreda v revoluciji in izgradnji socializma. Popoldne so burmanski gostje obiskali agencijo Tanjug. Jutri bodo obiskali nekatera beogradska uradništva, radijsko postajo, nekatere prosvetne ustanove in kmekro delovno zadrugo v okolici Beograda. Poleg Beograda bodo obiskali še Sarajevo, Zenico, Jابلjano, Zagreb in nekatere kraje v Sloveniji.

Blagovna zamenjava med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo

Bonn, 17. avgusta (Tanjug). Zahodnonemški minister za gospodarstvo dr. Erhard je izjavil dopisniku Tanjuga, da se Zahodna Nemčija zelo zavzema za povečanje blagovne zamenjave z Jugoslavijo. Vrednost blagovne zamenjave med obema državama se je od leta 1949 povečala po vrednosti od 23,8 na 147,4 milijona dolarjev. Minister dr. Erhard je izjavil, da zahodnonemška vlada predvsem pozdravlja nameravani uvoz električne energije v Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo, ter meni da bi jugoslovanski izvoz električne energije v Zahodno Nemčijo lahko dajal potrebna sredstva za plačevanje nemških obvez Jugoslaviji.

Sovjetska vlada opozarja vladne treh zahodnih sil na nenormalen položaj, ker Nemčija 8 let po vojni še vedno nima mirovne pogodbe ter je razdeljena na dva dela in ne uživa enakopravnosti z drugimi državami. Nota spominja na prejšnjo sovjetsko noto od marca 1952, v kateri so bili formulirani sovjetski predlogi za izdelavo mirovne pogodbe z Nemčijo, ter trdi, da so zahodne sile omalovaževale to vprašanje ter še vedno odlašajo z njegovo rešitvijo. Nadalje poudarja sovjetska nota, da so zahodne sile podpisale z Zahodno Nemčijo sporazuma v Bonnu in Parizu, ki nemško zvezno republiko za 50 let vežeja na severnoatlantski blok držav, kar pomeni obnavljanje nemškega militarizma.

V zvezi s potsdamskimi sporazumi je v novi sovjetski noti rečeno, da so nastale po potsdamski konferenci spremembe, katerimi je treba računati pri rešitvi nemškega vprašanja, hkrati pa nota poudarja, da so osnovna potsdamska načela še vedno veljavna, kar pomeni, da je treba ustvariti demokratsko

in miroljubno Nemčijo. Sovjetska zveza predlaga zato, naj bi bila v prihodnjih šestih mesecih mirovna konferenca o Nemčiji. Vlada Sovjetske zveze se je v svoji noti izrekla za sestavo začasne nemške vlade, ki naj bi upravljala vso Nemčijo ter pripravila svobodne volitve, nemški predstavniki pa naj bi sodelovali pri mirovni konferenci in pri pripravljanju mirovne pogodbe.

Sovjetska nota meni, da bi mogli sedanji nemški vladi začasno še ostati na svojih položajih in da bi imela v takem primeru začasna vlada v začetku le omejena pooblastila. Začasna nemška vlada bi morala preprečiti vključevanje Nemčije v vojaške zveze, ki bi bile naperjene proti državam, ki so sodelovale v vojni proti Nemčiji predvsem pa bi morala ta vlada pripraviti in organizirati svobodne volitve po vsej Nemčiji in sestaviti volilni zakon za vso Nemčijo, medtem ko bi morale štiri sile jamčiti, da bodo volitve v Nemčiji izvedene brez vsakega tujeje pritiska. Nota odklanja predlog za sestavo nevtralne

komisije, ki naj bi proučila možnosti organiziranja svobodnih volitev, češ da bi bilo to v nasprotju s potsdamskimi načeli.

Svoji noti je Sovjetska vlada dodala dokument, ki govori o osnovah mirovne pogodbe. Mirovno pogodbo z Nemčijo naj bi podpisale države, ki so se v zadnji vojni borile proti Nemčiji. To so Francija, Velika Britanija, ZDA, ZSSR, Poljska, Češkoslovaška in države Beneluksa. Najpozneje v enem letu po podpisu pogodbe bi se morale okupacijske sile umakniti z nemškega ozemlja in odpravljena naj bi bila vojaška oporišča tujih sil na nemškem ozemlju.

Nadalje je v prilogi note rečeno, da morajo biti demokratske pravice Nemcem zagotovljene, nacistične organizacije pa prepovedane. Nemčija naj bi imela tiste meje, ki jih je doletel potsdamski sporazum, nemškemu gospodarstvu pa ne smejo biti vsiljene nobene omejitve in tudi ne plačilo reparacij. Podpisniki mirovne pogodbe naj bi podprli zahtevo sprejema Nemčije v OZN.

(Nadaljevanje na 3. strani)

„Nazaj k Potsdamu“

(Ob novi sovjetski noti glede Nemčije)

Dolga sovjetska nota zahodnim veleislam o nemškem vprašanju bo najbrž nekaj časa v ospredju komentarjev svetovnega tiska, ne zaradi tega, ker bi navajala nekaj novega in s tem večje možnosti, da bo to najboljše in najpraviše povojno vprašanje naposled odstranjeno iz neprenehne diplomatske bitke med Vzhodom in Zahodom, pač zaradi morda bolj zato, ker dovolj jasno kaže nekatere sovjetske namene.

Sovjetska vlada priznava, da so se v osmih povojnih letih, ko razdeljena Nemčija čaka na svo-

je ponovno zedinjenje in neodvisnost, zgodile nekatere spremembe, kljub temu pa še enkrat predlaga svojo »rešitev«, izraženo v geslu: »Nazaj k Potsdamu«. Moskva pač »matra, da je bila potsdamska konferenca leta 1945, ki se je razvijala z vtisom zmage in še posebej vojnih uspehov sovjetske vojske, še posebno zmagovalce za sovjetsko diplomacijo in da velja še danes izkoriščati kapital, ki ji ga je prinesla druga svetovna vojna. Od tod dolgi spor: zahodne velesile vztrajajo poudarjajo prav te spremembe, ki so se

pokazale dovolj očitno ne samo v odnosih med Sovjetsko zvezo in zahodnimi veleislami, temveč enako tudi v odnosih med nekdanjimi zavezniki do »nemškega vprašanja« in zaradi tega nujno tudi v samih nemških razmerah! Rusi so sedaj priznali obstoj teh »sprememb«, vendar zaradi tega ne predlagajo prav nobenih bistvenih »sprememb« v svojem odnosu do nemške mirovne pogodbe.

Moskva se naprej vztraja pri svojem starem predlogu: najprej vsenemško vlado, potem šele »svobodne volitve!« Prav tako zavrača zahodni predlog, da bi

(Nadaljevanje na 3. strani)

Predvolilne priprave v Bosni in Hercegovini

Beograd, 17. avg. (Tanjug): Politično življenje v Bosni in Hercegovini karakterizirajo predvolilne priprave, ki jih vrše vse organizacije Socialistične zveze. Osnova priprav so javne diskusije o zakonu o volitvah in odpravi, pravicah in dolžnostih zveznih ljudskih poslancev. Številne pripombe pričajo o velikem zanimanju volivcev za prihodnje volitve.

Bila so že tudi prva predvolilna zborovanja, na katerih so govorili člani Glavnega odbora Socialistične zveze Bosne in Hercegovine. V Sarajevu se je predvolilnih mitingov udeležilo okoli 20.000 prebivalcev. Predvolilna aktivnost se je pričela tudi v Banja Luki. Tu volivci že govorijo o ljudeh, ki bi jih bilo treba kandidirati za ljudske poslance, sicer pa "prašanje kandidatov doslej na množičnih zborovanjih volivcev še ni bilo našeto. Pričakujejo, da bodo naslednje dni pričeli tudi razne tehnične priprave. Posamezni člani Socialistične zveze bodo odšli v vasi in oddaljene kraje, da bi tam poživili politično predvolilno borbo. Ponekod so se na "svojih

nekdanjih" terenih pojavili stari političanti in predvolilni poslanci, kot na primer v Bosanski Krupi. Nekateri duhovniki poskušajo ovirati razmah politične aktivnosti, ki vedno bolj narašča. Del katoliškega klera je pričel zlorabljati verske obrede v propagandne namene in poskuša odvračati vernike od udeležbe v predvolilnih pripravah. Ogorčenje volivcev zaradi tega se je v nekaterih krajih (Čapljina, Tuzla) spremenilo v prav ljudski gnev.

Direktor egiptovske časopisne agencije v Sarajevu

Sarajevo, 17. avg. (Tanjug): Danes je prispel v Sarajevo direktor egiptovske časopisne agencije dr. Husni Halifa. Po prihodu v Sarajevo je g. Halifa obiskal muslimanskega verskega starešino v naši državi ter se v razgovoru z njim zanimal za življenjske pogoje muslimanov v Jugoslaviji.

Dines bo g. Halifa obiskal veliko hidrocentralo v Jablanici, a jutri bo odpotoval v Zagreb.

Pred prvimi javnimi televizijskimi oddajami v Ljubljani

Za prvo mednarodno radio razstavo, ki bo v Ljubljani od 29. avgusta do 6. septembra o priliki pete obletnice Instituta za elektrovezve, je doslej prijavljenih devet domačih podjetij, oziroma institutov. Razen tega bodo na tej mednarodni razstavi razstavljale tudi naslednje tuje tvrdke: Philips iz Holandske, Autophon in Brown Boveri iz Švice, Standard iz Švedske; kakor smo že poročali bodo na razstavi sodelovale tudi dve tvrdki iz Avstrije, tri iz Nemčije in zadnjih dneh pa se je prijavila za to razstavo še neka angleška tvrdka.

Brez dvoma bodo na tej prvi mednarodni radio razstavi v Ljubljani vzbudile med javnostjo največje zanimanje že določene napovedane televizijske oddaje. O tem je včeraj nekoliko več povedal pionir televizije v Sloveniji ing. Vedam, in sicer na tiskovni konferenci o pripravah za to razstavo; konferenca za tisk je bila pri podjetju Ljub.

ljanski velesejema, oziroma »Eksportprojekt«, ki organizirata to mednarodno razstavo. V Institutu za elektrovezve v Ljubljani so se že leta 1949 začeli baviti z izdelavo načrtov za televizijske oddaje in sprejemne naprave. Sprito neučakanosti — televizijske oddaje bi bile za našo javnost vsekakor precejšnja senzacija — so bile te oddaje že večkrat napovedane tudi v naših časopisih. Leta 1951 je Institut za elektrovezve razstavil svoj televizijski oddajnik na zvezni radioamaterski razstavi v Beogradu. Tu ni bil dosežen zaželen uspeh. Toda tudi od tega časa naprej skupina članov kolektiva Instituta za elektrovezve ni mirovala in je nadaljevala začetno delo po večini v delavnici in laboratoriju v ljubljanskem nebotičniku. Največje težave so

bile s sestavnimi deli, ki jih je bilo treba uvoziti. Od letošnje spomladi naprej so dela pri usposobitvi prvega slovenskega televizijskega oddajnika napredovala nekoliko nagelje, tako da bodo prve televizijske oddaje za javnost v dneh mednarodne radio razstave, ki bo v prostorih »Partizanov na Taboru v Ljubljani.

Obiskovalci, ki si bodo na tej razstavi lahko ogledali najrazličnejše zanimivosti s področja radiotehnike, elektronike ter industrije telekomunikacijskih aparatov, bodo imeli priložnost tudi »prve televizijske oddaje« zvezni radioamaterski razstavi v Beogradu. Tu ni bil dosežen zaželen uspeh. Toda tudi od tega časa naprej skupina članov kolektiva Instituta za elektrovezve ni mirovala in je nadaljevala začetno delo po večini v delavnici in laboratoriju v ljubljanskem nebotičniku. Največje težave so

Romuni ranili našega graničarja

Beograd, 17. avg. (Tanjug): Včeraj popoldne so romunski obmejni organi ne daleč od Srbskega Itebeja na jugoslovansko-romunski meji ranili našega graničarja Dragomira Mišića. Vojak Mišić je bil ranjen na opazovalnici ne daleč od obmejne kamna

Povratek filmske ekipe »Dalmatinske svatbe« v Ljubljano

Preko Reke se je vrnila iz Dubrovnika ekipa »Dalmatinske svatbe«, da bo v Ljubljani nadaljevala in dokončala film v barvah. V Dubrovniku je bila ekipa skoraj mesec dni in posnela je dve petini filma. Imela je razen dveh dni, ves čas lepo vreme. Zaključila je snemanje vseh zunanjih prizorov v slikovitem, barvnem vzdušju Dubrovnika in njegove okolice. V Ljubljani sedaj nadaljuje s snemanjem interjerov, za katere so v malem in velikem ateljeju že dograjeni objekti. Največja zgradba pa stoji na prostem v Trnovem. To je trg, na katerem bodo plesali iz zagrebškega baleta odplesali še nekaj folklornih plesov. Vodi jih Nenad Lhotka, a koreograf sta Z. Ljevaković in A. Maletić. Skupina se že nahaja v Ljubljani in bo v kratkem snemala v Trnovem. Za plesalce je naročena tudi skupina plesalcev »moreške« s Korčule.

V Ljubljani se nahaja torej celotna ekipa »Dalmatinske svatbe« z igralci vred. Priporočila je iz Frankfurta tudi že črtna Vicki Henderson in bo v kratkem začela snemati v Trnovem prizore v velikem salonu ameriške jachte.

Film bo posnet do srede septembra, premiera pa bo v nemških kinematografih v jesenski sezoni, kot je uvedena praksa za vse pomembnejše filme nemških družb za izposojanje filmov. Razume se, da bomo film gledali tudi pri nas, toda podnaslovljen, ker se snema samo v nemški verziji.

Pomoč jugoslovanskega Rdečega križa Grčiji

Jugoslovanski Rdeči križ je sklenil nakazati iz svojih sredstev 60 milijonov drahem (600 tisoč din) kot pomoč prebivalcem grških otokov, ki so jih minule dni razdeljali hudi potresi. To pomoč bo jugoslovanski Rdeči križ nakazal neposredno grškemu Rdečemu križu.

„Svoboda“ iz Zg. Šiške na Koroškem

Mladinska godba iz Litostroja, ki predstavlja del delavskega prosvetnega društva »Svoboda« v Zg. Šiški, je na povabilo Slovenske prosvetne zveze v Celovcu priredila v dnevi 15. in 16. tega meseca dvodnevno turnejo po Slovenski Koroški. Glavni cilj turneje je bila vas Svatinje pri rodoloci, rojstni kraj Miklova Zale, kjer so igralci slovenskega prosvetnega društva iz St. Jakoba v Rožu — tokrat na prostem — naznanili najmanj 4 tisoč gledalcev iz vse Slovenske Koroške — še šestdesetdeset igralci istoimensko ljudsko igro v priredbi Jake Spicarja. Razen tega pa je godba priredila tudi promenade koncerte v Beljaku, Lešah in Skofljah, nadalje ob Hodiškem jezeru, v Sekiri ob Vrbskem jezeru, kjer je kolonija 20 jugoslovanskih in 300 avstrijskih otrok, ter pred jugoslovanskim paviljonom na velesejmu v Celovcu. Povsod, kjer je godba pod vodstvom svojega neutrudljivega kapelnika Leandra Pegana zaigrala, zlasti pa v Svatinjah in na velesejmu v Celovcu, kjer je nastopila pred tisočmi poslušalcev, je zaradi zares visoke kvalitete svojega programa in številnosti nastopajočih (na tur-

neji je sodelovalo kar 49 godbenikov), se posebej pa zato, ker so v njenih vrstah poleg 16 do 18 let starih mladincev tudi otroci, stari komaj 14 let, žela največji uspeh in naletela na največjo gostoljubnost.

Ljubljansko posojilo je v tem mesecu naraslo za 6 milijonov

Od začetka tega meseca do danes je naraslo mestno posojilo od 35.072.000 din na 41.438.000 dinarjev. Zadnji čas je bilo največ prodanih obveznic predvsem preko podružnic Narodne banke, med katerimi je samo po družnica NB 602 prodala 14.167 obveznic. Med novimi vpisniki so med drugimi vpisali člani sindikata Mestne zadrzne zveze 87.500 din, gostilna »Cinkolek« 55.000 din, Direkcija PTT 79.000 din, Kolektiv tovarne testenin 530.000 din itd.

Po dosedanjih podatkih so zopet med najboljšimi vpisniki mestnega posojila člani sindikata trgovskih delavcev, ki so samo v tem mesecu vplačali 821.000 din. Od tega je kolektiv NA-MA vplačal 76.500 din. Kar dobro poteka mestno posojilo tudi v kolektivni podjetja »Pletenina«, ki so od dosedanjih obvez 262.500 din vplačali do danes že 231.000 din. Tudi posamezna terenska vpisna mesta javljajo, da se je izboljšalo tudi na terenu vpisovanje posojila. Med najboljšimi je se vedno teren Ajdovščina, ki je do danes prodal že za 2.301.000 din obveznic, vendar pa v tem mesecu ni bilo na tem terenu na novo prodanih obveznic. Pri prodaji obveznic so se izkazali tudi tereni Stara Ljubljana in še nekateri drugi, medtem ko niso nobenega uspeha pri prodaji obveznic pokazali tereni:

Aretacija letalskih oficirjev v Bolgariji

Beograd, 17. avgusta. Jugopress je zvedel, da je bilo v začetku julija t. l. v Bolgariji aretiranih več višjih in nižjih oficirjev, v glavnem letalcev. Vzroki aretacij niso znani, predpostavljajo pa, da gre za vojske voditelje, ki so izražali nezadovoljstvo in se upirali politiki sedanjega vlade v Bolgariji. Oficirje nadzorujejo organi bolgarske državne varnosti.

SAH

V VIII. kolu polfinale tur. nitrja v Ljubljani so se paritile kordale takole: Matulović : Janošević 0:1; Kržišnik : Vidmar remi. Vuletić : Rabar remi. Zavlja : Trajković 0:1. Levačić : Marić remi. Hočevar : Horvat Sokolov : Preinčalič : Zaharjev : Božić prekinjene. Rezultati prekinjenih partij: Rabar : Zavlja 1:0 (brez borbe). Trajković : Matulović drugič prekinjeno. Vidmar : Vuletić remi (brez borbe). Stojanov na tabeli: Janošević 7, Rabar 6 in pol, Marić 6, Vidmar 4 in pol.

ZVU onemogoča gospodarsko sodelovanje z Jugoslavijo

Trst, 17. avgusta (od našega dopisnika). Dopisnik našega lista je obiskal več predstavnikov tržaških in jugoslovanskih poslovnih krogov v Trstu in se zanimal, če so se pokazali v zadnjem času kakršnikoli znaki izboljšanja v gospodarskih odnosih med Jugoslavijo in cono »A« Tržaškega ozemlja. Kljub željam tržaških gospodarskih krogov Jugoslavija dosedaj ni mogla vzpostaviti normalnih ekonomskih odnosov s Trstom in izbrati vseh možnosti, ki jih nudi Trst kot mednarodno tržišče in industrijsko središče. Te normalne gospodarske odnose ZVU namenoma ovira zaradi privilegijev, do katerih je prišlo italijansko gospodarstvo v Trstu po znanih marčnih sporazumih, iz leta 1948, negativne posledice take diskriminacijske politike se že močno občutijo v tržaškem gospodarstvu, ki se bori z vedno večjimi težavami.

Več gospodarstvenikov je izjavilo, da vlada med tržaškimi poslovnimi krogi velik interes za poglabitev in normalizacijo gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Trstom ter da so to svojo željo že večkrat javno izrazili. Nadalje so izjavili, da pozdravljajo jugoslovanske predloge za sklenitev dolgoročnega trgovskega sporazuma, zlasti ker bi potem ne bili odvisni od uvoznih dovoljenj. »Ne moremo pa razumeti«, so dejali, »zakaj ZVU na škodo Trsta vztraja pri politiki dušitve gospodarskih krogov med Trstom in Jugoslavijo«. Splošno je znano, da ZVU na vse mogoče načine zavlačuje ali sploh ne izdaja uvoznih dovoljenj, ko gre za jugoslovansko blago. Najhujše bojuje nasprotovanja iz Rima, s katerim so se sami zvezali z raznimi pogodbami.

Naš dopisnik se je tudi zanimal, kako je z izdajo uvoznih dovoljenj za kontingent blaga, ki ga je Jugoslavija pro-

dala na tržaškem velesejmu. ZVU se je pred pričetkom tržaškega velesejma pismeno obvezala, da Jugoslaviji ne bo povzročala težav in da bodo v Trstu takoj izdali uvozna dovoljenja za vse blago prodano na velesejmu.

Vendar se ZVU ne drži niti svojih pismenih obveznosti in ni do sedaj izdala še nobenega uvoznega dovoljenja za blago prodano na tržaškem velesejmu.

To je vzbudilo veliko nezadovoljstvo med tržaškimi in jugoslovanskimi poslovnimi krogi. Nerazumljivo je, zakaj ZVU trmasto vztraja pri starem, ko vendar vidi, kakšno nezadovoljstvo in gospodarsko škodo povzroča Trstu dosedanja diskriminacijska politika nasproti Jugoslaviji. Tu gre za obojestransko korist tržaškega prebivalstva in Jugoslavije. Trst proizvaja stvari, za katere se Jugoslavija zelo zanima, toda ne more kupovati, če ji onemogočajo prodajati. Podpiranje politike vključevanja gospodarskega področja cone »A« tržaškega ozemlja v italijansko gospodarstvo pa je v nasprotju z duhom mirovne pogodbe in gospodarskih interesov tržaškega prebivalstva.

Poslovni krogi v Trstu pričakujejo, da bo ZVU spremenila svojo dosedanja gospodarsko politiko in začela z gospodarskim upravljanjem ki bo v interesu Trsta, Jugoslavije in drugih držav tržaškega zaledja.

Lored Reading bo obiskal Jugoslavijo

Beograd, 17. avgusta (Tanjug): Podsekretar za zunanje zadeve britanskega zornega doma lord Reading bo 24. avgusta prišel na privatni obisk v Jugoslavijo. P- zivel bo tri tedne v Lovranu.

Kenet Janger v Opatiji

Beograd, 17. avg. (Tanjug): Bivši laburistični minister brez listnice in namestnik zunanjega ministra Kenet Janger je te dni prišel na privatni obisk v Jugoslavijo. Visoki gost je na oddihu v Opatiji, kjer bo ostal vsega 10 dni.

Zvedelo se je, da bo g. Jangerja sprejel predsednik republike Josip Broz Tito.

Razgovori o gradnji nove mlekarne v Beogradu

V Beogradu so v teku razgovori med predstavniki organizacije UNICEF in FAO o gradnji nove moderne mlekarne, ki bi jo gradili s pomočjo organizacije UNICEF, na predlog nacionalnega komiteta UNICEF. Zmogljivost nove mlekarne naj bi znašala 30.000 litrov na dan. Z gradbenimi deli nameravajo začeti letos septembra.

Iz Novega mesta bosta na Primorsko vozila dva posebna vlaka

Novo mesto, 17. avg. Zanimanje za veliko proslavo Primorske na Okroglici pri Gorici je tudi v novemškem okraju veliko. Sodeč po dosedanjih prijavah, ki prihajajo na pripravljani odbor pri okrajnem odboru SZDL, se bo udeležilo iz novomeškega okraja proslave najmanj 1000 ljudi. Ze dosedaj je prijavljenih nad 800 udeležencev, prijave pa še prihajajo. V velkem številu se glasi prijavljajo člani delovnih kolektivov. Tako bo iz mestnega lesnega podjetja Novo mesto šlo najmanj 100 članov, iz tekstilne tovarne 120, iz podjetja Krema 30, iz stroje perila 28, Industrije čevljev okrog 50 in podobno. Izmed občanov je dosedaj največ prijavljenih iz občine Rakovnik, odkoder jih bo šlo 61 iz občine Veliki Gaber je do sedaj prijavljenih 45 udeležencev. Večina občinskih odborov sočlanišne zveze, pa še ni rosnila prijav. Računajo, da bosta potrebnja 2 posebna vlaka iz Novega mesta posamezni kolektivi pa se bodo z avtobusom odpravili za kamione. Po dosedanjih prijavah bodo šli iz Novega mesta vsaj 4 kamioni.

Delo zakonodajnih odborov

Beograd, 17. avg. (Tanjug) Danes popoldne sta zakonodajna odbora obeh svetov zvezne Ljudske skupščine nadaljevala z diskusijo o predlogu zakonika o kazenskem postopku.

Zakonodajni odbor zveznega sveta je pretešal odredbe predloga zakona o sodiščih in njihovih pristojnostih. V tem delu predloga zakona je opaziti novosti v pogledu pristojnosti sodišč, in sicer gre za potrebo povečanja stvarne pristojnosti okrajnih sodišč. Kot meja med pristojnostjo okrajnih in okrožnih sodišč je izrek kazni do dve leti zapora, izjemoma nekatera kaznjiva dejanja, ki se kaznujejo od 2 do 5 let strogega zapora in lažji kazenski prekrški, ki so izzeti iz pristojnosti okrožnega sodišča in dana okrajnim sodiščem.

Spremembe pri prvostopni pristojnosti sodišč povzročajo spremembe tudi v pristojnosti višjih sodišč.

Z uvedbo tretje stopnje v primerih, ko je izrečena smrtna kazen ali kazen stroge dosmrtnosti, kar predvideva predlog zakona, je povečana vloga zveznega vrhovnega sodišča, ki postane na ta način sodišče, ki v izrednih primerih redno sodi.

Ker je bilo na prejšnji seji končano pretresanje osnovnih načel predloga zakona o kazenskem postopku, je zakonodajni odbor Sveta narodov dal danes v diskusijo pristojnost sodišč za sojenje v kazenskih zadevah. Zivahno diskusijo je sprožilo vprašanje pristojnosti okrajnih sodišč, ki so po predlogu zakona na pristojnost za kazenska dejanja, ki se kaznujejo z denarno kaznijo ali kaznijo zapora do dveh let. Izraženo je bilo stališče, da naj bi v pristojnost teh sodišč prišlo čim več kazenskih zadev, istočasno pa naj bi za težja kaznjiva dejanja so. dila okrožna sodišča. Odbor je sprejel predlog glavnega tožilca Makedonije, da se dejanja lažjega značaja prenesejo v

Delo, ki ga slepi najlaže opravljajo

Skoraj dve leti že dela v Zemunu poskusna delavnica za izdelavo raznih predmetov kovinske in mizarske stroke, ki jo je osnoval centralni svet združenja slepih Jugoslavije. Namen delavnice je, ugotoviti s katerim delom se lahko slepi najlaže ukvarjajo. Na osnovi teh izkušenj naj bi se po republikih osnoval odgovarjajoče delavnice za slepe.

Dosedanja praksa je pokazala, da imajo slepi več smisla in volje za kovinsko stroko kot za mizarsko. Eden izmed vzrokov je tudi tipizirana proizvodnja in možnost za široko serijsko proizvodnjo. Pri mizarskih delih se delovni način mnogokrat spremeni, kar slepi pri delu precej ovira. Najboljši uspeh v mizarski stroki je dosežen v proizvodnji embalaže, lesene galanterije in igrar.

Proizvodni njihove delavnice se po kakovosti in zunanem izgledu ne razlikuje od industrijskih proizvodov, zlasti še kar zadeva škatlice za mast za obutev, igrčke, embalaže za vinske steklenice, razna učila za slepe itd.

Desetletni perspektivni načrt za obnovo mornarice

Jadranska linijska plovba bo naročila 52 novih ladij

Delavski svet Jadranske linijske plovbe na Reki je na zadnjem zasedanju razpravljal o predlogu desetletnega perspektivnega načrta za izpolnitev svojega ladjevja. V desetih letih, od leta 1952 do 1961, namerava Jadranska linijska plovba naročiti 52 modernih ladij, ki bodo vse zgrajene v domačih ladjedelnicah. Za uresničitev tega perspektivnega načrta bodo potrebna sredstva v znesku okoli 12 milijard dinarjev. Dotacije, ki bodo potrebne za izpolnitev te naloge, ne bi presegle zneska 8,5 milijard dinarjev.

Jadranska linijska plovba na Reki namerava pomnožiti svoje ladjeve med drugim s potniškim izletniškimi ladjami nosilnosti 420 ton tipa »Vladimir Nazora«. Pet ladij te vrste je že v prometu. V kratkem bodo splo-

vili še šesto. Načrt predvideva nadalje graditev štirih potniških motornih ladij nosilnosti 500 ton, treh ladij tipa »Partizanska« nosilnosti 2500 ton, 18 zelo lepih motornih ladij za promet med manjšimi lukami, 2 motornih ladij nosilnosti 1000 ton, ki bi imele po 100 postelj, 2 tankerjev in tako dalje.

Po izpolnitvi tega perspektivnega načrta Jadranska linijska plovba se ne bo dosegla predvojne tonaje potniških ladij. V kratkem bodo morali namreč odstraniti iz prometa 28 potniških ladij, ki so povprečno starejše kakor 24 let. Kljub temu bo izpolnitev desetletnega perspektivnega načrta za Jadransko linijsko plovbo velikega pomena; imela bo namreč moderne in hitre potniške ladje, s katerimi bo lahko nadomestila primanjkljaj v tonazi.

Nakup potniške ladje v Angliji

Ze dalj časa so v teku razgovori z neko angleško družbo glede nakupa luksuzne potniške ladje »Agamemnon«. Ta ladja ima nosilnost 2500 ton, razvija razmeroma veliko hitrost 18 milj in ima 200 postelj. Kakor poročajo je zvezni izvršni svet odobril nakup moderne potniške ladje v tujini, s pomočjo katere bi se znatno zboljšal potniški pomorski promet na Jadranu. Angleška ladja bi plula na progi Reka-Dubrovnik.

PROGRAM PROSLAVE:

Sobota, 29. avgusta:

ob 16. uri odhod borcev z zbirališča pred Narodnim domom na Golo; ob 20.30 kresovi na Golem in okoliških gričih. Ob kresovih tovariški pogovor borcev.

Nedelja, 30. avgusta:

Ob 9. uri začetek proslave na Golem. Sprejem patrolj z Dolenjske in Gorskoga Kotara. Odkritje spominske plošče na Golem. Sodeluje invalidski pevski zbor in godba na pihala. Ob 10. uri polaganje vencev na spomenik padlim borcem na Golem. Ob 11. uri: Zbor brigade pri Stari žagi. Himna. Govor komisarja X. SNOUB narodnega heroja Janka Rudolfa. Po zboru brigade partizansko rajanje.

Udeležimo se proslave v čim večjem številu in dajmo s tem še večji poudarek vrsti zgodovinskih obletnic, ki jih letos praznujejo borbeni Ljubljana. Hkrati pa se bomo s to obletnico pripravili za našo največjo letošnjo manifestacijo desete obletnice priključitve Primorske.

Pripravljalni odbor za proslavo desete obletnice ustanovitve X. SNOUB »Ljubljanske«

Trgovini je treba kredite znižati

Prvotno določevanje in odobravanje kreditnih sredstev našim gospodarskim organizacijam na osnovi planiranja je bilo za tedanje razdobje našega gospodarskega sistema nujno in potrebno, če smo hoteli čimprej doseči ponovno vzpon v vojni teško prizadetega gospodarstva. Ob prehodu na novo prosto gospodarstvo pa moramo priznati, da predpisi o kreditiranju niso več zadovoljivi in da trenutno o obvladanju gospodarstva s pomočjo kreditiranja pri nas ne moremo govoriti. Dejstvo je, da se tako v proizvodnji kot tudi v trgovini v najhujšem smislu razlohotile težnje, da se vse težave in nepravilnosti gospodarstva udeleževanja najlažje krijejo z najemanjem dodatnih, novih kreditov. Pomanjkljivi kreditni predpisi so pospeševali te težnje podjetij in tako so postopno toda nevidno narasla obrata sredstva v pretranih zalozah surovin in pomožnega materiala, prekomerni nedovršeni proizvodnji, prekomernih zalozah polizdelkov in gotovih izdelkov, v pretranih kreditiranjih kupcev itd. Rezultat takega gledanja na uporabo kreditnih sredstev je visok in stalen porast tako odobrenih, kot tudi izkoriščenih kreditov v vseh panogah našega gospodarstva.

Novih predpisov o kratkoročnem kreditiranju še nimamo. Zato je glede na zgoraj omenjena dejstva odbor za gospodarstvo pri zveznem izvršnem svetu sklenil, da se revidirajo

do konca tekočega leta vsi odobreni krediti gospodarskim organizacijam, še ta mesec pa se revidirajo vsi krediti v trgovini, ki od vseh gospodarskih panog izkazuje največji porast kreditov.

O nezadovoljivem poslovanju naših trgovinskih podjetij se zadnje čase mnogo piše in napovedani so že nekateri ukrepi, ki bodo bistveno vplivali na nadaljnji potek trgovinskega udeleževanja. Odrava velikega števila poslovalnic, s katerimi so doslej po mili volji uveljavljali svoja monopolistična stališča okrajna in druga večja trgovinska podjetja ter njih osamosvojitve bo vsakega kor pozitivno vplivala na nujno zahtevano konkurenčnost med podjetji. Od zdrave konkurenčne borbe pa lahko pričakujemo, da bodo trgovinska podjetja prisiljena zniževati cene blaga in se zadovoljiti z nižjim dobičkom.

Važno vlogo v tem pogledu igra tudi pravilna odmera kratkoročnega obratnega kredita trgovini. Visoki krediti omogočajo namreč trgovini, da si ustvari neopravičeno visoke, prekomerne zaloge in vztraja pri visokih cenah posameznega blaga. Analiza odobrenih in izkoriščenih kreditov nam pove, da so odobreni krediti v razdobju od 30. VI. 1952 do 30. VI. t. l. narasli:

V trgovini na malo za 20%, v trgovini na veliko za 105% in zunanji trgovini za 58%.

Izkoriščeni krediti prikazujejo

jo za isto razdobje naslednjo sliko:

V trgovini na malo porast za 18%, v trgovini na veliko porast za 113%, in v zunanji trgovini porast za 82%.

Toliko zvišanje obratnih sredstev v trgovini je seveda omogočilo trgovinskim podjetjem mnogo večje zaloge. Ker pa se sam promet v trgovini ni bistveno spremenil, se iz teh previslih zalozg ostanjajo nekurantne zaloge, ki jih trgovina ne bo mogla vnovčiti, kar pomeni, da bodo trgovinska podjetja zopet obremenjevala kreditna sredstva, vložena v to neidolce blago in bo zato obratno izposojenih kreditnih sredstev počasneje, kot se zahteva.

Ugovor, da so se cene blaga dvignile in da je tudi opravljeno promet v trgovini temu primerno višji, ne drži. Na dan 30. junija t. l. je namreč nastel promet, če ga primerjamo s prometom 30. junija lani, le za 3% in torej ni v skladu s 40%-nimi višjimi kreditnimi sredstvi (velja za isto razdobje). Prav tako ne opravičuje zvišanje kreditnih sredstev indeks cen, ki je v istem razdobju porasel le za 9%. Tudi ugovor, da je izbira blaga v trgovini danes mnogo pestrejša in prepriljiva, saj ni bila ta izbira v III. tromesečju lanskega leta nič manjša, kot je sedaj.

Z revizijo kreditov v trgovini se ta mesec hočemo odpravi-

viti prekomerno in neutemeljeno uporabljanje kreditov. V sodelovanju z organi pristojnih odborov za gospodarstvo in predstavnikov trgovinskih zbornic bodo odobreni krediti zmanjšani za toliko, da bodo po svojem znesku enaki kreditom, ki jih je imela trgovina v začetku III. tromesečja lani. Seveda se bo pri tem upoštevalo stvarno zvišanje prometa, odnosno izkazano zvišanje indeksa cen, vendar vse to ob enaki hitrosti obračanja sredstev.

Omenjena revizija kreditov sklenjeno zvišanje obrestne mere v trgovini od 5% na 7% uvedba provizije na neizkoriščen kredit v višini 2% na mesec, predpis, ki omogoča banki da po potrebi pregleda finančno poslovanje podjetij, kot tudi napovedane nove organizacijske oblike naših trgovinskih podjetij nam dokazujejo, da so gospodarski organi našega državnega vodstva sklenili, napraviti konec samovolji trgovine. Trdno pričakujemo, da bodo vsi ti ukrepi pripomogli uresničiti njih glavni namen, t. j. dvigniti življenjski standard našega delovnega ljudstva.

L. L.

Poletje in jesen - sezona otroške paralize

(Nadaljevanje in konec)

Kaj je treba ukreniti ob pojavu otroške paralize?

Upoštevaljamo naslednje važne skuse in ugotovitve: Bolezen poteka običajno mnogo hujše in s težjimi ohromitvami, če bolnik že v začetku bolezni ne leže v posteli, temveč hodi okrog, opravlja posle, potuje itd. Tudi lahki napori slabšajo izgleda na popolno okrevanje. V toku bolezni se tudi utegnejo pojaviti hude komplikacije (pljučnica, sepsa), ki jih prepreči le strokovna nega. Najvažnejše pa je, da rabi bolnik že takoj v začetku učinkovito ortopedsko profilakso, namreč pravilno (fiziološko) lego v postelji, kar se doseže najuspešneje z imobilizacijo (mavčeva postelja in koluti); na občutljive mišice določi vroče obloge. Pravilno je vse to mogoče napraviti le v bolnišnici. Kjer se ti važni ukrepi opustijo nastopijo skrajna doletenja mišičnih skupin in pacient je na najboljšji poti, da postane invalid. Bolnik rabi torej stalno strokovno pomoč, nego in nadzorstvo, mir in za temenjeno sobo. Njegovi iztrebki in drugi izločki, perilo itd. se sproti razkužujejo. Ko mine akutno stanje in preobčutljivost

rabi okrevanec v primeru ohromitev še v posebno skrbno ortopedsko pomoč za okončine, ki morajo biti pravilno fiksirane, da ne nastopijo skrajna in s tem trajna invalidnost. Ohromele mišice mu oživlja redna fizikalna terapija (pasivni gibi, diatermija, masaža, elektroterapija in kopeli). Ker so mišice del celega organizma pospešuje okrevanje tudi aktivno-terapevtska gimnastika, krepek hrana, bivanje na čistem zraku, sončenje in dobra nega telesa.

Na drugi strani moramo upoštevati žive interese za zdrave bolnikove okolice (družina, kolektiv), in tu je posebno važna zaščita za zdravih otrok. Vsem staršem, vzgojiteljem in vodstvom otroških kolektivov je razumljivo edina želja zdravje otrok, ne pa dolgotrajna bolezen ali celo pohabljenost in invalidnost. Staro zlato pravilo **bolje preprečiti kot zdraviti** ima pri otroški paralizi posebno globok pomen. Zato bo brez dvoma vsak disciplinirano izvajal preprosta, lahko umljiva in izvedljiva higienska pravila, ki so se povsod v svetu dobro obnesla v

borbi proti otroški paralizi in drugim nalezljivim boleznim. Zal proti otroški paralizi za sedaj še ni uspešnega cepiva, kot n. pr. proti davici; uspeh obetajoči poizkusi pa so v teku. Kljub temu otroški paraliziz nismo izročeni na milost in nemilost.

Pravila za preprečevanje in zatiranje otroške paralize:

1. Življenjski interes bolnika in zdravstvena zaščita njegove okolice zahteva, da vsak primer nemudoma prijavimo pristojnemu zdravniku ozir. zdrav. osebu ki bodo poskrbeli za osamitev (izolacijo), dezinfekcijo, prevoz v bolnišnico in strokovno nego bolnika. Ponovno opozarjamo na začetne nezačetne znake bolezni, ko je za bolnika in njegovo okolico najvažnejše, da isti leže takoj v postelji in se pokliče zdravnik. Zaradi nalezljivosti bolnik ozir. okrevanec ne sme sprejemati obiskov, zlasti otrok, pa tudi odraslih, ker lahko razširjajo bolezen, ne da bi sami zboleli. Izločki in zlasti iztrebki, pa tudi roke, jedilni pribor, posteljnina itd. naj se sproti razkužujejo (5%-ni izol.). Cim se pokažejo značilni znaki bolezni pa se mora bolnik spraviti v bolnišnico!

2. Vse družine in kolektivi, kjer so imeli primer otroške paralize, naj disciplinirano izvajajo določene sanitarne ukrepe (poostreni higienski režim, natančno končna čiščenje in dezinfekcija). Otroci, ki so bili v stiku z bolnikom, pa 2-3 tedne ne smejo v družbo drugih otrok, zlasti ne v otroške ustanove in kolonije. Karantena velja tudi za odrasle osebe, ki so bile v kontaktu z bolnikom in imajo opravka v otroških ustanovah, kolonijah, z živili ipd.

3. V splošni borbi proti otroški paralizi so potrebni ukrepi kot pri tifusu in paratifu, torej ukrepi, ki jih itak zahteva higienska kultura človeka: največja snaga in razkuževanje stranišč, uporaba toaletnega papirja, umivanje rok po uporabi stranišča (milo in topla voda). Posebno oprezn bodimo na potovanjih (doha dopustov), ko je vzdrževanje higienskega režima zelo težje, a zato še bolj važno. Pri bivanju na prostem, n. pr. ob taborjenju in kopanju, je treba urediti zasilne latrine, t. j. preproste jarke ali jame, kjer se iztrebki sproti zatrpajo v zemljo. Tuji hudi kritizirajo v letovisih naše fekalno onesnažene »camping« prostore in raje odhajajo! Muham prepričamo obstoj in razmnoževanje, če skrbimo za največjo splošno snago in pravilno odstranjevanje odpadkov. Pazimo tudi na zdravo in čisto, polnovredno prehrano, ne kvramo si prebavil (onečiščena ali pokvarjena hrana, sladoled premrzla voda itd.). Pitna voda naj bo neoporečna, če ni drugače - prekuhana - kot kava ali čaj. Naval v javna kopališča (bazene) zaprtega tipa zdravju kopalec ni v prid. Čeprav se kopalni vodi dodaja razkužilo - klor, ne more uničiti povzročiteljev otroške paralize, ki (poleg drugih klic) dosepejo v vodo z delci fekalij ali sluzjo iz ust in zgornjih dihal. Važno je dobra nega telesa, utrjevanje in okrepitve, a ne iztrjevanje; nesmiselno je n. pr. dolgo ležanje na soncu - boljše so športne igre, ne delam pohodov v vročini, vsako pretiravanje škodi. Obramba proti otroški paralizi (in hkrati tudi za druge nalezljive bolezni) se torej koncentriira na redni vsakodnevni higienski režim našega življenja. Posebno važna je stroga kontrola in vzgoja otrok v tem smislu in - umljivo, tudi lepi vzgledi s strani odraslih. Gre za koristi posameznika in naše skupnosti!

Dr. Ivan Bonač.

Slovenski izvozniki in „Jugolinija“

Komaj dober mesec je minilo od sestanka gospodarstvenikov z vodilnimi tovariši našega pomorstva z Reke. Ob tej priliki smo v prostorih trgovinske zbornice LRS obravnavali probleme reške luke, predvsem pa vprašanje, zakaj se nekatera naša izvozna podjetja poslužujejo za uvoz in izvoz tujih luki in tujih ladij. Naj omenim nekaj vzrokov, zakaj je mnogokrat tako in ne drugače. Ne smiselno bi bilo meniti, da podjetja namenoma izvažajo in uvažajo skozi tuje luke in se poslužujejo tujih ladij. Naši delovni kolektivi vroče žele, da bi devize, katere dobimo s trdim delom, ostale v domovini. Prav zaradi tega morajo biti nekatere težnje vzroki, ki silijo izvoznike, da se kdaj pa kdaj odpovedo tem svojim načelom. Oglejmo si, kako je n. pr. z vzdrževanjem »redne« pomorske linije Jugoslavija-Grčija-Turčija.

Tovarna »Saturnus« iz Ljubljane je 31. julija letos poslala »Transjug« na Reko vagonsko pošiljko izdelkov, namenjenih v Turčijo s prošnjo, naj jih čim prej odpošljejo tujemu kupcu, ker bi v nasprotnem primeru propadla uvozna licenca turškega uvoznika. Istega dne je »Transjug« iz Reke sporočil tovarni »Saturnus«, da bodo izdelki poslani s parnikom »Užice« 8. avgusta, ko po voznem redu odpluje ta ladja. Čeprav s tem rokom tovarna ni bila najbolj zadovoljna, je bila vendar sporazumna in je čakala na transportne dokumente. Ko je tovarna »Saturnus« vprašala 10. avgusta, kako je z omenjeno pošiljko, je dobilo odgovor, da so izdelki še v skladišču in bo do verjetno odposlani šele okrog 15. ali 16. avgusta. In vzroki za

Kupimo diferencial
za 5-tonski tovorni avto, znamke FWD.
Ponudbe poslati na PLAMEN, tovarna vijačkov in žebeljev, KROPA.

V VSAKO DRUŽINO KNJIGE PREŠERNOVE DRUŽBE!

Po že dobro znanih ugotovitvah vse naše javnosti je osnovna pomanjkljivost trgovine v tem, da boče čim več zaslužiti. Zato smo pozdravili načrt uredbe o trgovskih podjetjih, iz katere je razvidno prizadevanje najvišjih organov naše ljudske oblasti, da se zboljša poslovanje na tem področju gospodarstva.

Moj namen je, dotakniti se sodelovanja potrošnikov v trgovini. Ti namreč najprej opazijo in na sebi občutijo razne pomanjkljivosti. Zato se v osnutku uredb tudi pojavljajo obvezni sveti potrošniški odbor pri ljudskem odboru okraja ali mesta, ki naj bi šteli 30 članov.

Vemo, da niso pri nas potrošniški sveti nekatr popolnoma novega. Ustanavljati so jih začeli terenski odbori kemalu po ukinutju potrošniških združenj. Ponekod so sestavili take svete pri posameznih trgovskih poslovalnicah, toda vedno je bil na določenem terenu en sam potrošniški svet, ki je opazoval poslovanje vseh trgovin z namenom, da se zavarujejo koristi potrošnikov. Kjer so se tega dela v svetih lotili vneti ljudje, delujejo taki sveti še danes in trgovska podjetja sama njihovo delo večinoma upoštevajo.

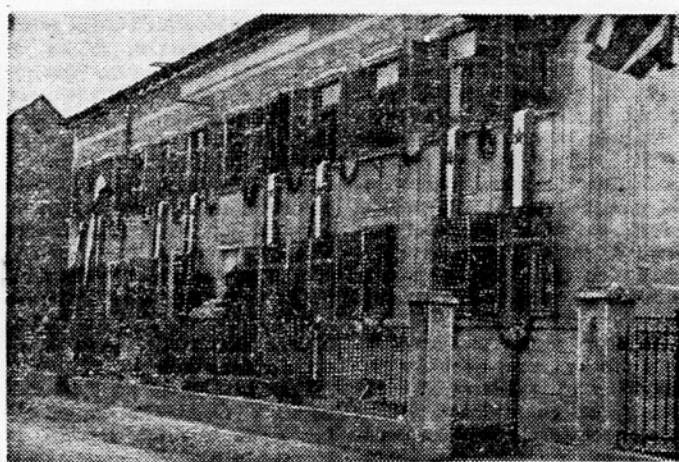
Osutek nove uredbe ne govori o potrošniških svetih in posameznih trgovinah, temveč jih predvideva pri okrajnih in mestnih ljudskih odborih. Njihova naloga bo pomagati odboru pri pospeševanju in nadzoru trgovinske dejavnosti. Člani teh svetov bodo imeli pravico, da prisotnostjo stankom delavskih svetov podjetij ter prodajal in da sodelujejo pri razpravljanju o posameznih vprašanjih, vendar BREZ PRAVICE ODLOČANJA. S tem je naloga bodočih potrošniških svetov že v

uredbi nekoliko točneje določena. V tem se zelo mnogo razlikujejo od dosedanjih potrošniških svetov, glede katerih ni bilo nikjer rečeno kako opravljajo nadzorstvo nad poslovanjem trgovin, temveč so morali kar sami razmišljati o primernih oblikah svojega dela.

Sprito tako razširjen nalog in pravic potrošniških svetov po besedilu osnutka nove uredbe bi lahko sklepali, da bodo sedanji sveti, kjer jih imamo, mogli delati še naprej; pod pogojem seveda, da bodo svoje delo pravilno razumeli. Koristno bi bilo, če bi prišli glede tega ustrezna določila tudi v uredbo.

Omenil sem že, da tudi novi potrošniški svet ne bodo imeli pravice do meritornega odločanja; njihovo SODELOVANJE bo še vedno le POSVETOVALNEGA POMEMENJA. Tudi se mi zdi vredno pripomniti naslednje: Če smo že prišli do spoznanja, da kontrolni vlogi potrošniških svetov na področju trgovine danes ni več mogoče rešiti nasprotovati, tedaj bi morali spoznati še to, da bi ta kontrolna vloga prišla najbolj učinkovito do veljave le tedaj, če bi potrošniki odločno sodelovali pri upravljanju trgovinskih podjetij. Zakaj bočemo ostati na pol poti? Čemu potrošniki pri sklepanju ne bi smeli imeti glasovne pravice? Menim tudi, da bi potrošnikom morali omogočiti enakovredno sodelovanje vsaj v upravnih tistih trgovinskih podjetjih, ki preskrbujejo ljudstvo z vsakdanjimi življenjskimi potrebčinami, kakor so živila, obleka, obutev, kurjawa in podobno. Zato naj v upravne odbore trgovinskih podjetij pridejo tudi potrošniki. Gleda oblike za izvolitve potrošnikov za to nalogo nam ni nati.

Miloš Stibler

Učiteljski dom v Ljubljani vabi!

Vabimo vse bivše gojence in starše padlih borcev iz Učiteljskega doma v Ljubljani, da se dne 4. septembra ob 17. uri udeležijo spominske plošče padlim borcem iz Učiteljskega doma. Zbor vseh bivših gojencev bo dne 4. septembra ob 16. uri v Učiteljskem domu, Zibertova 27.

Ljubljanci, mladina Ljubljane! Vabimo vas, da se udeležite svečanega odprtja spominske plošče 30 padlim SKOJ-evcem iz Učiteljskega doma, Zibertova 27. Vsi padli so bili v času NOB prvi organizatorji mladine v Šiški, padli so v letih 1941-1945 junaške smrti kot borci naših udarnih partizanskih brigad.

Klub borcev NOB »Kosmač-Klemenca«.

Rudnik bakra

MAJDANPEK Srbija

sprejme:

- 1 strojna inženirja s prakso za glavnega mehanika,
- 1 strojna tehnika z najmanj 10-letno prakso,
- 1 rudarskega inženirja,
- 1 gradbenega tehnika z najmanj 10-letno prakso,
- 1 pravnik za pravnega referenta,
- 1 statističarja s prakso,
- 1 komercialista za samostojno poslovanje v nabavi,
- 1 skladiščnika za vodjo glavnega magacina,
- 1 daktilografa, po možnosti z znanjem enega od tujih jezikov,
- 1 administratorja,
- 1 mlajšega knjigovodjo.

Plače po dogovoru. — Ponudbe poslati na gornji naslov.

Andolšek — NB

Naši bodoči mojstri kovin

Iz okroglih, še otroških obrazov zro radovedne, začudene in pogosto razposajene oči novincev, ko prihajajo v prvi razred — a iz skoraj moških lic zro resno in že premišljeno v svet pogledi absolutentov, ki se poslavljajo ob koncu učne dobe.

Pot od novincev do absolventa traja tri leta. Ta tri leta obsegajo pestro dobo vajeniškega življenja, doba, ki popelje vajenca od prvih poizkusov s pilo do kvalifikacije v raznih poklicih kovinar-ke stroke.

Velik doživljaj za novince je prvi vstop v šolsko delavnico, saj večina še kaj podobnega ni nikoli videla. Neki novinec je po nekaj mesecih dejal: »Ko so nas prvi popeljali skozi vse oddelke šolske delavnice, sem obnemel in ostrel. Postalo me je strah. Sam sem se zadel silno majhen in neveden. Bilo mi je, da bi pobežnil, čeprav sem bil že tisti trenutek srečen, da se bom lahko v takšni šoli šolal.«

Ko napoči prvi delovni dan in se pojavijo novinci v še sveže zlikanih delovnih oblekah, se drže vsi nekam svečano. Zavedajo se, da načenjajo nekaj velikega in ko-

ristnega, zavedajo se, da se bodo morali mnogo učiti, če bodo hoteli obvladati vse naprave in stroje, ki so razmeščeni v ogromnih delovnih dvoranah. Sprva so sicer nekoliko razočarani nad obsežnostjo piljenja, toda kaj kmalu jim učitelji praktičnega pouka obrazložijo, da je v pili osnova vsakega kovinarja, ki hoče postati mojster katerega koli stroja.

Prično teči delovni tedni — približno pol obveznih tedenskih ur pri teoretičnem in pol pri praktičnem pouku. Kaj kmalu spozna novinci, da Industrijska kovinarska šola ni zatočišče za neuspele gimnazijce, temveč da je to šola, ki zahteva bistre glavice ter marljivo in spretno roke. Delo jih iz dneva v dan bolj priteguje in navdušuje. Seznanjajo se z moralno in disciplino delovnega kolektiva. Ob svojih prvih uporabnih izdelkih postanejo zelo ponosni in spoznavajo, da postajajo koristni ljudje.

Šolsko delo se pričnaja zjutraj ob šestih. Marširko bi mislil, da so učenci zaradi tega nesrečni, saj so bili v gimnaziji vajeni, da se pričnajo pouk ob osmih. Pa ni tako, na-

sprotno, ponosni so, da lahko stopajo kakor pravi delavci ob običajnem delovnem času na svoje delovno mesto.

Komaj se novinci v šoli prav »znajdejo«, se pričnajo pogovarjati o dveh važnih zadevah: o delu na strojih in o svojih bodočih poklicih. »Kdaj bomo pričeli delati na strojih?« vprašuje mali mož, ki je bil mnenja, da bo to počel že prvi dan, in je bil nemalo presenečen, ko so mu dali v roko orjaško pilo ter mu takoj dokazali, da niti ne ne zna pravilno držati. Včasih je mlademu nestrepu kar težko dovedati, da je za delo na strojih treba temeljita predprilpa.

Druge važne zadeve prvotnikov je poklic. Izbiranje oziroma določanje poklicev se izvrši po dovršenem prvem letu šolanja. Pri določanju poklica igra važno vlogo v prvem letu v praksi in teoriji pokazana sposobnost in marljivost. »Kaj boš ti? In ti? In ti?« se sprašujejo med seboj. Skoraj brez izjeme se sliši odgovor: »Avtomehanik«. Ni jim zameriti. Ko so se odločili za kovinarsko šolo, so se odločili za kovinarsko šolo. Poznali so le razne prične mehanike in šoferje iz svoje okolice katerih delo z avtomobili jim je ugajalo. V šoli pa spoznavajo, da je za izdelavo avtomobila potrebna harmonija nešteti kovinarskih poklicev, in da je ravno v teh poklicih (stružarskem, rezarskem,

kličavničarskem, brusilskem, kovaškem) jedro kovinarstva. — Mlad kovač mi je ob koncu drugega šol. leta dejal: »Zelzel sem postati avtomehanik. Ker nisem v prvem letu pokazal primernih sposobnosti, so mi dodelili kovaški poklic. Bil sem nesrečen. Zdelo se

ni je, kakor da sem padel z neba na zemljo. Ko pa sem začel delati v kovačnici in sem videl v Tovarni avtomobilov, kaj sploh predstavlja moderna kovačnica, sem svoj poklic tako vzljubil, da bi danes za nobeno ceno ne hotel postati avtomehanik. Pripravil

celo: »Svojega poklica ne bi zamenjal sploh z nobenim poklicem na svetu.« — To je navdušenje, ki ima globoke korenine, katere je poglodelo. Tisto navdušenje za neki poklic, ki ga prinese tistoj letni dečko s seboj, pa je dostikrat prazno.

Naglo poteka čas učencem Industrijske kovinarske šole v Mariboru. Šolsko leto se zaključuje v sredini junija. Ne pričnemo pa se počitnice oziroma »dopuste«, kakor jih vajenci že prvo leto močnato prekrstijo. Sledi še tako imenovana ferialna praksa, ki traja

do 1. avgusta. Učenci prvih in drugih razredov zapuste učilnice in delavnice, v katerih ostanejo le v svoje stroje zaverovani »najstarejši«, absolventi, ki si še z veliko vnuemo izpopolnjujejo svoje znanje.

Ferialna praksa mlajših poteka na prostem in nima nič skupnega s kovinarstvom. Naši najmlajši kovinarji se izpremenijo za pol-drugega mesec v vrtnarje. Okrog šole se tretje leto gradijo velik park, ki postopoma prehaja v gozd. Tu, na soncu in svežem zraku, si kovinarji naraščajo krepki svoje telo in s tem zdravje. Vsak dan se zbero ob šestih v zbor, kjer se pogovori, kaj bodo posamezne skupine delale. Stojie mirno in poslušajo mladega delovodjo. Kmalu pa se slika izpremeni. Fantje odlagajo čevlje, nogavice, obleke. Ze so v kopalkah ali kratkih hlačah, postanejo živahni in hite na svoja mesta. Nekateri nasipavajo grede, drugi razvažajo kamenje, sejejo travo, čistijo plevel, sadijo dreve, ravnavo igrišče, gradijo telovadnice, vlivajo betonske robnike za grede, postavljajo ograje, valjajo stezice ali pa na periferiji parka lomijo še preostale betonske bloke nekdanjih okupatorjevih barak. Povsod je prijeten živ-zav, mladostni hrbi se urno sklanjajo, sliši se prečeren smeh in mnogo vrednih opazk na račun počasnejših. Vajencev, ki sicer obdeluje mrzlo ko-

vino, se tu seznanja s toplo in živno naravo. Tudi tu se uči, saj srečuje pri svojem delu rastlino in žival, v njem samem pa se razvija smisel za lepoto.

Ob razmišljanju o vstih, ki jih napravi in človeka Industrijska kovinarska šola v Mariboru in današnji vajence, se nehoti spomniti vajencev kovinarske stroke iz predvojnne dobe, saj so takrat vajenci kovinarske stroke predstavljali najzgodnejši del mladine v mestu. Kdor se je že takrat vživel vsaj nekoliko v položaj vajenca, ga je razumel in mu skoraj ni mogel zameriti njegovega vedenja. Vedenje vajencev ni moglo biti drugačno, saj so jih tlačili v neko čisto posebno kasto brezpravnih in manjvrednih. — Današnji vajence cije enakovredni in enakopraven član družbe, zato je tudi samozavesten in dostojen. Ob prostih popoldnevih so jih ulice polne, toda vsa pobalinstva nekdanjih vajencev, ki so to počenjali iz upora proti krivični postavi, so jim tuja. Ko se zbere v parku pred gledališčem (so namreč abonirani v gledališču) nekaj stotin vajencev, čednih in urejenih, ki se v posameznih skupinah pogovarjajo o vsakodnevni stvarih, nam ta slika dovolj zgornovo pripoveduje, kakšen silen vzpon je doživel v naši domovini vajence.

Marica Kopic

Nogometna sezona na vidiku

Termini tekem v I. in II. ligi

Na zadnjem sestanku zastopnikov ligiških klubov iz I. in II. lige so bile sprejete nekatere spremembe, v prvotno določenem razporedu tekem v prvi zvezni ligi za jesensko sezono, ki pa se naj bodo nadaljevali na glavni nogometni stadion ne prila do prevelikega števila tekem izključno, kar bi vplivalo na obisk in — seveda tudi na blaginjo. Ljubljanski Odred pri teh spremembah ni bil prazen, saj je bil določen pri prvotnem žrebanju, nesporneje razen v VIII. kolu v katerem je bila njegova tekma z Radničkom v Beogradu prenesena za en dan — na 5. december.

Na istem sestanku so določili tudi vrstni red parov v II. zvezni ligi, ki bodo igrali takole:

I. kolo (13. 9.): Velež: Napredak, Budućnost, Branik, Zvezda, Sibenik, Borac, Zagreb, Mačva, Lovćen.

II. kolo (20. 9.): Napredak: Lovćen, Zagreb, Mačva, Sibenik, Borac, Branik, Zvezda, Velež, Budućnost.

III. kolo (27. 9.): Budućnost: Napredak, Zvezda, Velež, Borac, Branik, Mačva, Sibenik, Lovćen, Zagreb.

IV. kolo (4. 10.): Napredak: Zagreb, Sibenik, Lovćen, Branik, Mačva, Velež, Borac, Budućnost, Zvezda.

V. kolo (11. 10.): Zvezda: Velež, Borac, Budućnost, Mačva, Lovćen, Branik, Napredak, Sibenik, Zagreb.

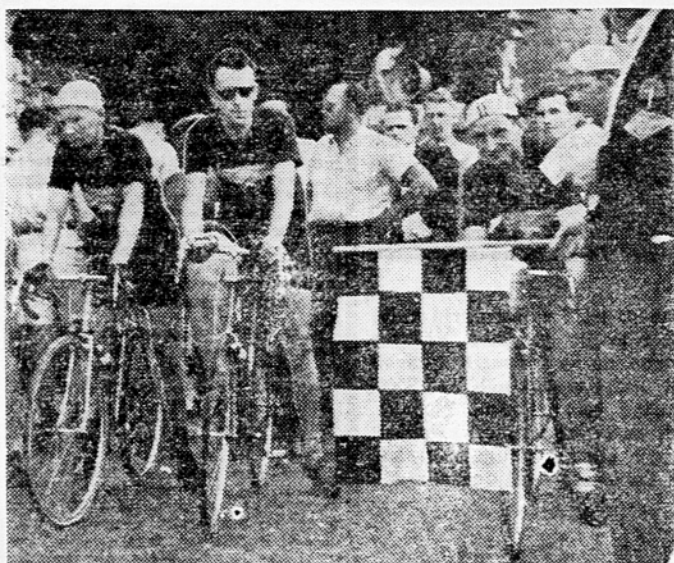
VI. kolo (18. 10.): Napredak: Sibenik, Branik, Zagreb, Velež, Lovćen, Budućnost, Mačva, Zvezda, Borac.

Tekme za pokal maršala Tita

Minulo nedeljo so bile na igriščih po LR Srbiji odigrane naslednje tekme za pokal maršala Tita:

Kragujevac: Radnički: BSK 2:3, Čačak: Borac: Partizan 3:4, Srboobran: Zadrugar: Crvena zvezda 1:5, Subotica: Spartak: Proleter (Zrenjanin) 8:1, Skoplje: Rabotnički: Metalac 1:2, Vardar II.: Rabotnički II. 2:1, Zabari: Borac: Sumadija 2:5, Indijia: Zvezda: BSK II. 1:2.

Slovenska ekipa odhaja...

Naš fotoreporter je bil menda najbolj plodovit na Bledu, kjer je med drugim posnel tudi tale nastop: slovenska ekipa je spet zbrana ob startni zastavi... Zdalj daj bodo pozori spet pritisnili na pedale in pogonili svoje jeklene konje do naslednjega cilja.

V nedeljo popoldne so tudi startali in časomerilci o Zagrebu poročali: »voja orodja, dirkali pa so odšli k počitku. IX. etapna dirka po Hrvatski in Sloveniji bo šla o kroniko, toda marsikaj bomo še sli poobskrat po zapiskih o njej, kajti bila je ena najlepših in tudi najtežjih, ki so jo dosegli uspešno — imenoma pred očmi, da priprave zanj niso bile dovolj temeljite, preden pa smo bili s številno inozemsko konkurenco precej na slabšem glede materiala nasploh — dokončali tudi jugoslovanski kolesarski športniki.

Mednarodne kolesarske dirke v Zagrebu

Zagreb, 17. avg. V Zagrebu so bile danes ob udeležbi skoraj vseh dirkačev z dirke po Hrvatski in Sloveniji velike mednarodne kolesarske dirke na dirkališču. Zelo čuden vtis je napravilo, da se teh dirk ni udeležil noben jugoslovanski dirkač z dirke, marveč so šli v konkurenco vsega samo štirje zamejski kolesarji. Vsekakor zaželi zamuditi to priložnost za so-

delovanje na taki kolesarski prireditvi, kakršne po mednarodni konkurenci še ni bilo v Jugoslaviji.

V glavni dirki na 100 krogov (45 kilometrov) je startalo 22 vozačev, od katerih jih je prišlo na cilj samo 5, kar so vsi ostali odstopili med vožnjo. Zmagal je Belgijec Vanderlinden s 34 točkami pred Francozom Thomasom in Blondelom.

NOVOSADSKI POLJEDELSKI IN INDUSTRIJSKI SEJEM 4. do 11. oktobra 1953.

Poljedelci! Za sodelovanje na »Novosadskem sejmu« se obračajte na okrajne in mestne komisije, ki so že postavljene v ta namen.

Udeležba na sejmu vam nudi priložnost, da boste do vaših izdelkov nagrajeni. Samo Zvezni izvršni svet je dodelil za nagrade 3.000.000 dinarjev.

Razstavljalci! Ne zamudite priložnosti in se prijavite pravočasno — Rok za prijavo je 20. avgust 1953.

Za razmestitev razstavljalcev in obiskovalcev se obrnite na »Putnik« Novi Sad.

Za vsa obvestila, pisma in ustnena, se obrnite na Upravo »Novosadskog sajma«, Novi Sad, Hajduka Veljka 11, telefon 21-98.

MALI OGLASI

GOSTINSKO PODJETJE »CRNO-MELJE« isče natanarico, kvalificirano ali z večletno prakso. Nastop službe 1. septembra 1953. 13940-1

SAMOSTOJNO GOSPODARSKO POMOČNICO sprejemamo takoj. Zglasiti se od 3 do 5 ure Brilly — Dalmatinova 13/III. 13925-1

SOVER »MELJAN« kategorije C isče službo kjerkoli. Nastop takoj. Naslov v oglasnem oddelku. 13925-1

TKALSKEGA MOJSTRA VOLNAR-SKE STROKE sprejemamo »Novotek« Tekstilna tovarna Novo mesto. V poštev pride samo prvovrstna in perfektna moč. Ponudbe poslati na upravo tovarne. 13865-1

VEČJE PODJETJE V LJUBLJANI isče 1 vajenca za angleščino in enega prevajalca za francoščino. Ponudbe poslati pod »Perfektno« v oglasni oddelku. 13924-1

KROJASKEGA POMOČNIKA Z VIŠJO prakso sprejemamo takoj. Plača po dogovoru. Nikolić Milos, Postojna, Vojkova 27. 13804-1

TRICIKEL, dobro ohranjen prodam in gume 10,5 krat 16. Mirkov, Lj. 13943-4

FIAT 1100, šestdesetni prodam. — Mirko Todorović, žagar Opatija — Vila Devana. 13941-4

MOJTO ROKO »ARIEL« 250 cm v zelo dobrem stanju prodam po ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku. 13933-4

PROJAM STEINWAY FONOLO — PIANINO, odlično ohranjen s 70 kosov rol. Cena zmerena. Reka. Leopold ul. LL-B — Todorović. 13931-4

RENAULT avto, lep, 5-sedežni, la bioret prodam. Oblak, G. Loga. 13927-4

PROJAM dva tridelna in tri dodelna okna. Naslov v oglasnem oddelku. 13915-4

PROJAM par konj, tri voze, polj sko orodje, kadi, šupo, kurni 16 krat 3 m. Ogled od 16-18 ure na ekonomiji Mladinske knjige, Mala vas (Ruski kar) Jezica. 13941-4

TACILEE DIAMOND — HERKULES na bencinski pogon, nosilnost 12 ton, 228 KS, v dobrem stanju, z novo specialno prikolico za transport težkih delov znamke »Energie«, tipa 1951, nosilnost 80 ton. Prodaja za skupno ceno 12.200.000. Ogled in ponudba na Hidromontaža Maribor, Gosposvetska cesta 56. 13745-4

HERCEDES — BENZ 170 V, 4 cilin dri, brezhiben skoraj nov napredni motor. Hagedorn, 13930-1

ENOSTAVNOJANSKO HISO Z VR TOM »adnim drevom, brajdan, njivo 5427 kvadratnih metrov v Mariboru zamenjam za hišo z vr tom v ljubljanski periferiji. Na sloj v oglasnem oddelku. 13932-7

DECKA, 2 in pol leta starega, dam v oskrbo dobri družini v Ljubli ni. Naslov v oglasnem oddelku. 13936-11

PREKLICUJEM NERESNICNE GO VORICE o Kurji Veri. Paulič Milka, Hrastnik. 13930-11

IZGUBLJENO ROČNO URO »Dora« v Dravskih do Podutina vrtni proti nagradi: Andreja Prešernova 5. 13930-10

PREDAVANJA

Terenski odbor SZDL terena »Aldovščina« priredi v sredo, 19. t. m., ob 20 v dvorani kluba UDV predavanje o boju primorskega ljudstva za svobodo. Predavali bo tov. France Bevk. Predavateljevo ime in predmet predavanja predavanja zaslišati čimveč udeležbo ne le s teža, marveč tudi z drugih terenov.

ŠOLSTVO

II. gimnazija v Celju objavlja, da bodo popravni in razredni iz iti od 1. do 3. privatni izpiti pa di 3. do 7. septembra. Naknadni prejemni izpiti za višjo gimnazijo o bodo od 4. do 7. septembra. Takodnja vpisovanje dijakov bo septembra. Razredni izpiti in pisanje bo na uradni dski tvoritvena proslava bo dne 9. septembra pouk se prične 10. septem ra 1953. Ravnotelestvo. 5877-1

ZAHVALE

Vsem ki ste našega nepozabne ga MIČOTA spomnili na njegov zadnji poti, mu darovali cvetja in z namni sočustvovali, izreknem našim zahvalam. Ki Robina DRNOVSEK Zagreb, 12. VIII. 1953. 58668-2

Šport v kratkem

Medbojski košarkarji so premagali ljubljanske. — V nedeljo je bila v Mladodah odigrana povratna prijateljska tekma v košarki med mladimi košarkarji ljubljanske in športne mladine iz Ljubljane. Tekma je bila izredno zanimiva, saj so ljubljanski košarkarji zmagali s 36:28 (24:14). Med domačimi je bil najboljši Dolinar. Tekmo je sodil Bezek iz Ljubljane.

Priloge za nastop naših odbojkarjev proti reprezentanci ZDA gradbo h kraju. Trenin naše odbojkarjske reprezentance v Ca-kovcu bo te dni končan. Trener moštva Srotanović je zvevil, da so priprave potekale ugodno in je moštvo v dobri kondiciji. Po vsaj

verjetnosti bo reprezentanca nastopila v tej sestavi: Budin (Spartak), Skerbinek (AOK), Popović (C. z.), Milosavljević (Partizan), Mikina (Mladost), Stojanović (C. z.).

Tudi atleti so se z uspehi vrnili iz Dortmund. — V nedeljo so bile na mednarodnih študentskih igrah v Dortmundu zaključene tudi atletske tekmovalne, na katerih se prav tako pokazali v prav dobri luči jugoslovanski študentje. Tako je Jovanović v teku na 100 m dosegel drugi s časom 10,7, medtem ko je bil III. v teku na 500 m v moški konkurenci Japoncev tretji s časom 14:35,2, tudi Mugoša je v teku na

Kulturni razgledi

Jugoslovanski zapiski:

Tri kniige Matice Hrvatske

Te dni je ta prizadeta hrvatska založba izdala zopet tri knjige, o katerih je treba zapisati nekaj stavkov. Najpomembnejša je prav zatrdno obsežna (370 strani) telesa, med katerimi je 35 posnetkov risb, zraven pa še štiri barvne in štiri črno-bele reprodukcije na posebnem umetniškem papirju in dve reprodukciji na ovitku) knjige slikarja in profesorja Ljube Babiča »Francusko slikarstvo XIX. stoletja«. Druga so eseji in razprave Miloslava Krleže, ki so ob objavi šestdesetletnici izšli na 43 straneh kot štiri zvezki zbirke »Hrvatska književna kritika«. Tretja je knjiga Aleksandra Andrića »Pomoštvo« kroz vekove, ki je razprava o pomembni vlogi »mašinske« književne pripadnosti popularni, pri čem je bogato ilustriran prikaz razvoja brodarstva od prvih začelkov do današnjih dni. O zadnji knjigi bom kasneje govoril, člena vsebina je obsežna že v podnaslovu, ki se glasi: Od splava do atomske podmornice. Ca omenim, da jo ponazarja 96 slik in da ima na koncu poseben tolmach pomorskih pojmov, potrebnih dovolj. Pač pa bo treba nekaj več reči o prvih dveh.

Ljubo Babič ni znan samo kot slikar, ampak je prav posebej kot umetniški zgodovinar in kot pedagog, ki je vzgojil zadnja desetletja celo vrsto jugoslovanskih slikarjev. Njegov vpliv gre daleč čez meje Hrvatske. Kot dokaz naj navedem le nekaj imen njegovih jugoslovanskih slikarjev, ki pomnožno visoke dosegne sodobne. Ca slovenskega slikarstva. To so n. pr. France Pavlovec, Marj. Prešelj, France Mihelič, Gabriel Stančić in Zoran Mršić, da tmenjem le nekatere najizrazitejše. Ob tej priliki lahko samo omenim, da je Ljubo Babič doslej izdal že več skoraj monografskih del o likovni umetnosti doma in še posebej na tujem in da ga je treba smatrati kot enega naših najznamenitvejših likovno-umetniških mentorjev.

Knjigo, ki mu jo je pravkar izdala Matica Hrvatska, je Babič posvetil svojim bivšim učencem. V njej na zelo svojstven način spremlja bralca od Davida do Matice, kakor pravi v podnaslovu. To je pravzaprav zelo prijeten primer med likovnimi ustvarjalci. Pri nekaterih najizrazitejših slikarjih slikarjih, ki so se izrazili tudi s peresom, hodec red v literarni obliki, je pisec njihove umetniške podobne čopoli s njihovimi literarnimi teksti v hrvaškem prevodu. Tako so med tekstom določenih mestih uvrščena, pa primer Davida, Jugoslova, Dau-

stih širših pogledih, v kateri je knjiga razdeljena, je govora o francoskem klasicizmu, romantizmu, o pejsanju in francoskih li-saistih prve polovice 19. stoletja o realizmu, o impresionizmu in o slikarjih po znani impresionizmu medtem ko je za uvod v knjigo natisnjen sestavek Sainte-Chapelle, za zaključek pa poglavje po naslovom Fluctuat nec mergitur.

Tisto glavno, kar človeka naj bolj pritegne, ko prebira Babičeve čudovito lepo napisane študije in eseje, je njegov način pisanja. Po vsi pravici se ti Babičevi za piske o francoskem slikarstvu uvrščajo med najlepše in najizrazitejše jugoslovanske esejistične prozo. Mislim, da doslej nismo še v nobenem jugoslovanskem j-zku imeli knjige, ki bi našim natisnjen sestavek Sainte-Chapelle, za zaključek pa poglavje po naslovom Fluctuat nec mergitur.

Mirova, Corotova, Manetova, Van Goghova in Cezannova pisma, od lomek iz Delacroixovega dnevni-ka in iz njegovega »Slovarja li-kovnih umetnosti«, Sisleyeve mi-sli o slikanju pokrajine, Clemen-taujeva in Manetova izjava o »Mogetu« in odlomki Monetovega pisma ministru Fallièresu.

Z eno besedo: Babičovo delo, ki je nastajalo do leta, pomeni najljepše originalne solise te vrste v nas. Matica Hrvatska je stila z izdajo te knjige veliko uslugo vsi naši javnosti.

Prispevke, ki so natisnjeni v »Križni knjigi«, je izbral sam av-tor. Vseh skupaj je 14 esejov in 14 esejov, ki so natisnjeni v »Križni knjigi«. Vsi esejji so av-torski in vsi esejji so natisnjeni v »Križni knjigi«. Vsi esejji so av-torski in vsi esejji so natisnjeni v »Križni knjigi«.

tilni liriki Rainer Maria Rilke, madžarski liriki Endre Ady, ki je pred kratkim izšel v srbskem pre-vodu, Marcel Proust, cela vrsta nemških lirikov, ki so sodelovali po prvi svetovni vojni, Stefan George, Bernard Shaw, Jakob Wassermann, Karl Kraus (dva se-sstavka) Hofmannsthal, Hermann Bahr, arhitekt Adolf Loos, znani nemški soicalni slikar Georg Grosz.

Razen tega so v knjigi še eseji »Križevnost danes«, ki ga je Križevnost objavil takoj po zadnji vojni (razprava »Republika« 1945) in še kasnejši (1948) »O na-šem dramskem repertoarju«, da-le esej »Evropska dan«, prvič na-tisnjen 1933. leto, na koncu pa še »Kaj je sestava« »Moja rožna lir-ika« (1933) in »O tendenci v umet-nosti«.

Drugo je seveda vprašanje, v kolikšni meri je nastoj zbirke, v kateri je Križevnost esejistična pro-za izšla (Hrvatski književna kri-tika), preuzet za takle izbor. Knji-za, ki predstavlja štiri zvezke omenjene pomembne zbirke Ma-tice Hrvatske (peti zvezek pri-pravljajo in še ni izšel), je izdana na boljšem papirju in v boljši zbirki omenjeni posebej pa še v boljšem tisku kakor dosedanje. Pač zato, ker je jubilejna. Na koncu je omenjeno zašlešno ob-ležno linearno kazalo kakor tudi bibliografski podatki o ponatis-njenih sestavih.

Tone Potokar

DANES ZNIŽANE CENE

toaletnim milom

ELIDA in STELLA

ter vsem našim ostalim izdelkom Vam omogočajo, da boste tudi Vi uporabili

ELIDA in STELLA

Tamila so znana šrom po svetu po svoji ODLIČNI KVALITETI, a pralno milo JELEN in RADION že 30 let NIMATA TEKMECA!

„SAPONIJA“

tvornica sapuna, kozmetičkih i kemijskih proizvoda OSIJEK

Za letni dopust izkoristite ZNIŽANE CENE pensiona na HVARU

Od 16. septembra 1953 znesejo enodnevni pensioni s 60% popustom:

Hotel »DALMACIJA« kateg. »B« od 252 do 288 din.

Hotela »ISTRA« in »SLAVIJA«, kateg. »C« od 188 do 216 din.

Prvorazredna hrana in stan v udobnih hotelih

Podnebje na Hvaru omogoča sončenje in kopanje skozi vso jesen in zimo. Odločite se za dopust po 16. septembru in zahtevajte rezervacije pri podjetju »TURIST«, Hvar.

KOMISIJA ZA OCENITEV IDEJNIH PROJEKTOV ZA BLOK VOJNO GRADBENEGA PODJETJA »PETAR MEČAVA« IZ TRAVNIKA je sklenila, da se nagrade in odkupijo projekti:

- I. nagrada od 200.000 din, delo pod šifro 77477, avtorji: Projektant: ing. arh. Zdravko Ko-vačević, sodelavec tehn. arh. Rašid Nikšić in maketa: Slavko Maksimović, vsi iz Sarajeva.
 - II. nagrada od 150.000 din, delo pod šifro 28753, avtor: ing. arh. Petričić Milivoj iz Sarajeva.
 - III. nagrada od 100.000 din, delo pod šifro 91819, avtor: ing. Zoja Dumengjić in ing. Selimir Dumengjić, oba iz Zagreba.
- Odkupi po 75.000 din:
1. Delo pod šifro 19235, avtor: ing. arh. Zaraho-vić Velimir in ing. Čuk Zdravko, oba iz Sa-rajeva.
 2. Delo pod šifro 7626, avtorji: arhitekti Nikola Gašić in Ljubo Iveta, sodelavec arh. Anka Popović, vsi iz Zagreba.
 3. Delo pod šifro 1930, avtor: Praskić Zdenko, stud. arh. iz Sarajeva.
 4. Delo pod šifro 19753, avtor: David Fincl, stud. arh., sodelavec Božović Bogdan, stud. arh., oba iz Sarajeva.
 5. Delo pod šifro 11111, avtor: arh. Vera Cirko-vić iz Beograda.

